

JURIDISCHE EN DEONTOLOGISCHE ASPECTEN

Dr. K. Bronselaer
Dienst Urgentiegeneeskunde
UZ GASTHUISBERG
LEUVEN

Inhoud

- Tucht rechterlijke aansprakelijkheid
- Strafrechterlijke bepalingen: beroepsgeheim
- Uitzonderingen op beroepsgeheim/attesten
  - overlijdensattest
  - attest voor politie
  - expertiseverslag
  - andere attesten
- Burgerrechterlijke aansprakelijkheid
- Gedwongen opname

Tuchtrechterlijk Orde van Geneesheren

- Opgericht bij wet van 25 juli 1935
- Geregeld bij KB van 10/11/1967 nr 79
  - art 2: verplichting tot inschrijving
  - art 6 2°: tuchtrechterlijke bevoegdheid van de provinciale raad
  - art 15: bevoegdheid Nationale Raad ; opstellen code van de medische Plichtenleer

Tuchtrechterlijke bevoegdheid

Artikel 6 2°

- te waken het naleven van de regelen van de medische plichtenleer en over de handhaving van de eer, de bescheidenheid, de eerlijkheid en de waardigheid van de in artikel 5, eerste lid bedoelde geneesheren. Hiertoe zijn zij belast met het treffen van tuchtmaatregelen wegens fouten die de geneesheren in de uitoefening van hun beroep of naar aanleiding ervan begaan, alsook wegens de zware fouten bedreven buiten de beroepsbedrijvigheid, wanneer die fouten de eer of de waardigheid van het beroep kunnen aantasten.

Tuchtrechterlijke bevoegdheid

- Sancties opgelegd door de provinciale raad
  - waarschuwing
  - censuur
  - berisping
  - schorsing
  - schrapping van de lijst
- Beroepsmogelijkheid: Raad van Beroep
  - samengesteld uit 1 lid per provinciale raad
  - raadsheren uit de Hoven van Beroep

Tuchtrecht vs Strafrecht

- Tuchtrect
  - inbreuk op code van Geneeskundige Plichtenleer
  - oordeel en regels opgesteld binnen beroepsgroep
  - onafhankelijk normale rechtsmiddelen
- Strafrecht
  - inbreuk op bepalingen uit het Strafwetboek
  - oordeel via de derde, onafhankelijke macht
  - regels opgesteld via algemene democratische principes (parlement)

Beroepsgeheim

- Art. 458 strafwetboek
- Getuigenis in rechte
- Zwijgplicht
- Aangifteplicht misdrijven
- Hulpverleningsplicht

Beroepsgeheim

ART. 458 STRAFWETBOEK

“ Geneesheren, heekundigen, officieren van gezondheid, apothekers, vroedvrouwen en alle personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd, en deze bekend maken buiten het geval dat zij geroepen worden om in rechte getuigenis af te leggen en buiten het geval dat de wet hen verplicht de geheimen bekend te maken, worden gestraft met een gevangenisstraf van 8 dagen tot 6 maanden en met een geldboete van 100 tot 500 frank.”

Beroepsgeheim

ART. 458 bis STRAFWETBOEK

“- Eenieder, die uit hoofde van zijn staat of beroep houder is van geheimen en die hierdoor kennis heeft van een misdrijf zoals omschreven in de artikelen 372 tot 377, 392 tot 394, 396 tot 405ter, 409, 423, 425 en 426, gepleegd op een minderjarige kan, onverminderd de verplichtingen hem opgelegd door artikel 422bis, het misdrijf ter kennis brengen van de procureur des Konings, op voorwaarde dat hij het slachtoffer heeft onderzocht of door het slachtoffer in vertrouwen werd genomen, er een ernstig en dreigend gevaar bestaat voor de psychische of fysieke integriteit van de betrokkene en hij deze integriteit zelf of met hulp van anderen niet kan beschermen. ”.

Getuigenis in rechte

- Wat
  - getuigenis voor een rechter
- Spreekplicht - Zwijgplicht
  - getuige moet spreken
  - zwijgplicht art 458
- Spreekrecht
  - bij getuigenis geen straf
- Zwijgrecht
  - art 928 Burgerlijk Wetboek
- Keuze tussen de twee
  - belang van de patiënt

Zwijgplicht

- Wie
  - tegenover iedereen
  - uitzondering enkel bij wet
  - alle beroepsuitoefenaars
- Inhoud
  - alles wat men te weten komt
- Openbare orde
  - geen individueel belang
  - patiënt kan niet ontslaan

Aangifteplicht Misdrijven

ARTIKEL 30 WETBOEK VAN STRAFVORDERING

“ Al wie getuige is geweest van een aanslag, hetzij tegen de openbare veiligheid, hetzij tegen iemands leven of eigendom, is gehouden daarvan bericht te geven aan de procureur des konings, hetzij van de plaats van de misdaad of van het misdrijf, hetzij van de plaats waar de verdachte kan gevonden worden.”

Aangifteplicht Misdrijven

- Niet afdwingbaar
  - geen strafvordering
- Dader of mededader
  - aangifte verbreken zwijgplicht
  - uitz. hogere openbare orde
- Slachtoffer
  - in belang slachtoffer
- Minderjarige
  - art 458 bis

Hulpverleningsplicht

ART. 422 BIS STRAFWETBOEK

“Met een gevangenisstraf van 8 dagen tot 6 maanden en met een geldboete van 50 tot 500 frank of met één van die straffen alleen, wordt gestraft hij die verzuimt hulp te verlenen of te verschaffen aan iemand die in groot gevaar verkeert hetzij hijzelf diens toestand heeft vastgesteld hetzij die toestand hem is beschreven door degene die zijn hulp inroepen.

Voor het misdrijf is vereist dat de verzuimer kan helpen zonder ernstig gevaar voor zichzelf of voor anderen. Heeft de verzuimer niet persoonlijk het gevaar vastgesteld waarin hulpbehoevende verkeerde dan kan hij niet worden gestraft, indien hij op grond van de omstandigheden waarin hij werd verzocht te helpen, kon geloven dat het verzoek niet ernstig was of dat er gevaar aan verbonden was”

Hulpverleningsplicht Voorwaarden

- Verzuimen
  - passief blijven waar actief handelen moest
  - resultaat is onbelangrijk
  - zinvolle hulp
- Groot gevaar
  - iedere dreiging van aantasting van fysieke integriteit
  - omvang gevaar op dat ogenblik

Hulpverleningsplicht Voorwaarden

- Kennis
  - door getuige te zijn
  - door gevraagd te worden
- Geen gevaar voor zichzelf of anderen
  - geen heldenmoed
  - normale verwachte competentie

Wettelijke Verplichtingen

- wet rechten van de patiënt
- Overlijdensattest
- Attest voor politie
- Attesten voor het bekomen van voordelen
- Expertiseverslagen

Wet rechten van de patiënt (22 /08/ 2002)

- pat. natuurlijk persoon die zorg behoeft, al of niet op eigen verzoek
- Zelfbeschikkingsrecht
- Vrije keuze
- Informatierecht
- Recht op begrijpbare taal
- Toestemmingsplicht na informatie

Wet rechten van de patiënt (22 /08/ 2002)

- Recht op intrekken toestemming
- Spoedgevallen: optreden in belang pat. daarna geven van info (nota dossier)
- Recht op een dossier
  - Inzagerecht (uitgez persoonlijke notities en info over derden)
  - Recht op afschrift tegen kostprijs (persoonlijk en vertrouwelijk)

Overlijdensattest

- Stroom C:
  - bestemd voor Ministerie van Vlaamse Gemeenschap, Gezondheidsindicatoren
  - nr medisch dossier
  - steeds onder gesloten omslag
- Stroom A:
  - gerechtelijk-geneeskundig bezwaar
  - bezwaar tegen crematie
  - onderscheid uur overlijden en uur vaststelling

Attest voor politie

- Licht gekwetst
  - geen opname in ziekenhuis
  - geen arbeidsongeschiktheid
  - meerdere dagen voor inlichten parket
- Zwaar
  - opname > 24 U
  - arbeidsongeschiktheid > 1 dag
  - verslag naar parket binnen 1 werkdag
- Levensgevaarlijk of overlijden
  - langere hospitalisatieduur
  - langdurige ongeschiktheid met restletsels
  - dadelijk parket verwittigen

 UNIVERSITAIRE
ZIEKENHUIZEN
LEUVEN

Duplicaat voor medisch dossier

Verklaring

De ondergetekende, Dr. _____ O.G. _____
bevestigt dat
wonende te _____
op _____ 19____ in het UZ. _____
(x) is opgenomen voor de duur van (x) minder (x) meer dan 24 uren
(x) is opgenomen geweest tot _____ 19____
wegens (x) ziekte/toestand
(x) opgelopen letsel (x) (licht, zwaar, met levensgevaar)

Opgemaakt te _____ op _____ 19____
Afgeleverd ten behoeve van _____

Handtekening en stempel

Expertiseverslag

- In opdracht van patiënt
  - objectieve en volledige beschrijving van letsels in het medisch dossier
  - procedure voor inzage door aangestelde expert
- Op vordering gerecht
  - steeds gebonden door beroepsgeheim
  - verplichting tot antwoorden op vragen gerecht
  - eveneens gebonden door geheim van het onderzoek

Onverklaard overlijden

- Mug = eerste medisch team ter plaatse
- Verzorging primeert
- Plaats delict vrijwaring is taak politie
- Plaatsveranderingen documenteren
- Gevaarlijk materiaal verwijderen
- sporenbewaring
- training
- Gestandaardiseerd medisch dossier

VERSLAG PREHOSPITAAL OVERLIJDEN..

Identificatie.

Naam: Voornaam
Adres Geboortedatum
Leeftijd:

Datum onderzoek: Tijdstip melding:
Tijdstip aankomst:
Tijdstip vertrek:

Getuigen aanwezig bij onderzoek: Neen Ja Naam:
functie:

Beschrijving omstandigheden en plaatsgesteldheid

Agressie/'verdachte' elementen:

Beschrijving van de omgeving en omstandigheden voor de interventie:

Beschrijving van de veranderingen aangebracht door de medische hulpverlening.

Medische voorgeschiedenis:

Medicatiegebruik:

Eventueel alcohol of gekend druggebruik:

Beschrijf de uitwendige zichtbare letsels en breng het overeenkomend nummer aan op het bijgevoegd lichaamsschema., maak eveneens een schets op dit schema:

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15

Temperatuur van de omgeving:

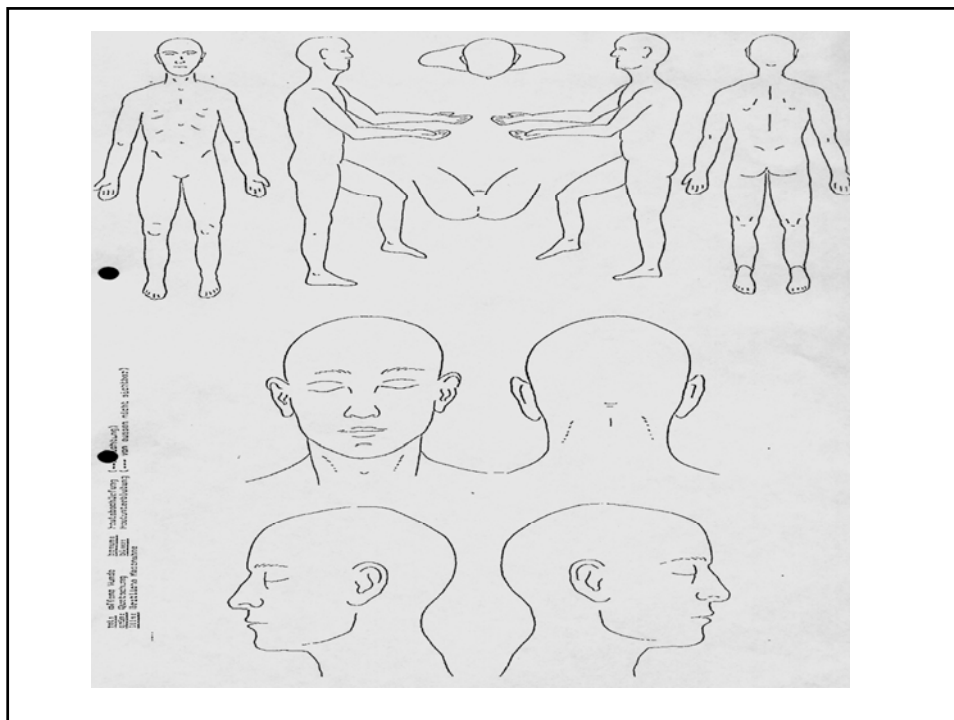
Afsluiten onderzoek en verslag.

Gelieve bijkomende opmerkingen op afzonderlijk genummerde bladen toe te voegen.

Dit verslag bestaat uit ..... bladzijden met als bijlage een lichaamsschema bestaande uit ..... bladzijden en als bijlage 2..... bladzijden..

Opgemaakt te ..... op..... om.....uur.

(Handtekening)
(naam en functie)

Overige attesten

- Steeds afleveren naar waarheid
- Cave beroepsgeheim (voor wie bestemd?)
- Cave welwillendheidsattesten
- Verplichting tot afleveren van attesten ten behoeve van geneesheer-adviseur van de verzekeringen

Burgerlijke Aansprakelijkheid

- Art. 1382 burgerlijk wetboek
- Fout
- Schade
- Oorzakelijk verband
- Bewijslast
- Schadeloosstelling

Burgerlijke Aansprakelijkheid Voorwaarden

- Fout
  - algemene zorgvuldigheidsnorm
  - rekening met externe omstandigheden
  - opleidingsniveau
  - bijscholingsplicht

Burgerlijke aansprakelijkheid

- **Schade**
  - noodzakelijke voorwaarde
  - verjaring op openbaren van schade
- **Oorzakelijk verband**
  - tussen schade en fout
  - op subjectieve interpretatie van de rechter

Burgerlijke Aansprakelijkheid

- **Bewijslast**
  - ligt bij de klager
  - voor de 3 voorwaarden afzonderlijk
- **Schadeloosstelling**
  - door de veroordeelde
  - door de verzekering van veroordeelde
    - afhankelijk van soort statuut
      - ambtenaar
      - arbeidscontract/bediende
      - zelfstandige

Gedwongen Opname

- **Basis:**
  - wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke
- **Procedure:**
  - normale procedure via vrederechter
  - dringende procedure via procureur
- **Documenten:**
  - verzoekschrift
  - omstandig medisch verslag
  - bevel tot opname

Normale procedure

- **Verzoekschrift**
  - iedere belanghebbende voor de vrederechter
  - gegevens:
    - datum, identiteit verzoeker
    - graad verwantschap en betrekking tussen patiënt en verzoeker
    - onderwerp en gronden vordering
    - identiteit zieke en verblijfplaats
    - aanwijzing van de rechter
    - gehandtekend door verzoeker of advocaat
  - op straffe van nietigheid

Normale procedure

- Omstandig medisch verslag
  - vereisten
    - max. 15 dagen oud
    - gezondheidstoestand en symptomen beschrijven
    - vaststelling dat zieke een ernstige bedreiging vormt voor eigen gezondheid en veiligheid
    - of de ernstige bedreiging voor leven of integriteit van anderen
  - geneesheer mag niet
    - bloed- of aanverwante zieke of verzoeker
    - verbonden zijn aan psychiatrische dienst waar zieke verblijft

Normale procedure

- Bevel tot opname
  - in gesloten instelling
  - onder zorgen van directeur die voor overbrenging instaat
  - mag 100 inschakelen
  - mag gebruik maken van politie

Normale procedure

- Termijnen
  - in behandeling binnen 24 u
  - uitspraak binnen 10 dagen
  - duur
    - eerste observatie max. 40 dagen
    - verlenging voor max. 2 jaar
    - kan ten allen tijde herroepen worden

Dringende procedure

- Door Procureur van plaats waar zieke zich bevindt
- Ambtshalve op verzoek van:
  - door hem aangesteld geneesheer
  - verzoek van belanghebbende
- Medisch verslag aantonen spoedeisende karakter
- Binnen 24 u normale procedure starten

OMSTANDIG GENEESKUNDIG VERSLAG
- art. 5 § 2 van de wet van 26 juni 1990 -

Ondergetekende, Dr.
wonende te
verklaart op te hebben onderzocht :

de genaamde :
geboorteplaats en datum :
woon- of verblijfplaats : bevond.
die zich te

Ondergetekende stelde vast :
** dat onderzochte zijn gezondheid en veiligheid ernstig in gevaar brengt, gezien de volgende ziektesymptomen :

** dat onderzochte een ernstige bedreiging vormt voor anderens leven of integriteit, gezien de volgende ziektesymptomen :

waaruit ondergetekende besluit tot geestesziekte.

Ondergetekende verklaart dat ten aanzien van onderzochte, bij gebreke van enig andere geschikte behandeling, gezien

beschermingsmaatregelen moeten worden getroffen, conform de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke.
Deze maatregelen dienen dringend te worden genomen, gezien

Plaats en datum :
Handtekening

*** beide of één van beide invullen
NB. Dit verslag mag niet worden opgesteld door een geneesheer die een bloed- of aanverwant is van de zieke, of op enigerlei wijze verbonden is aan de psychiatrische dienst waar de zieke zich bevindt.*

STAAT VAN HONORARIA EN VERGOEDINGEN

Uit te keren als gerechtskosten aan U.Z. Gasthuisberg, Herestraat te Leuven,

voor medisch onderzoek van

geboren op

wonende te

gedaan door Dokter

gevorderd door Mevrouw/de heer Substituut-procureur des Konings op en waarover op verslag is neergelegd.

Inonorarium

artikel 9, tweede lid, wet 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke - nieuwe instructie van het Ministerie van Justitie : 1.682 ffr.

Ondergetekende, Dokter
verklaart op zijn/haar eer dat deze staat echt is voor de som van duizend zeshonderd tweentachtig frank.

Bankrekening U.Z. Gasthuisberg : 432-0017221-01

Plaats en Datum

Handtekening

Wij,
Procureur des Konings, stellen bovenvermelde staat van honoraria en vergoedingen vast op de som van duizend zeshonderd tweentachtig frank.

Leuven,

